

Universitätsbibliothek Paderborn

**Reveren-||dissimi In Chri-||sto Patris Et Domini, Domi||ni
Hermannii sanctæ Colonien[sis]. ecclesiæ Archiepiscopi,
Principis || Electoris, Westphaliæ & Angariæ Ducis &c.
Iurisdictio-||nis ...**

Hermann <V., Köln, Erzbischof>

Coloniæ, 1529

VD16 ZV 26551

Seqvvtvr Deinde Statvta Reverendissimi in Christo patris, & Domini,
Domini Roperti Archiepiscopi Coloniensis, Ecclesiasticae Iurisdictionis
reformatoria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30917

R O P E R T I

SEQVVNTVR

DEINDE STATVTA REVEREN

dissimi in Christo patris, & Domini, Domini,

ni Roperti Archiepiscopi Co-

loniensis, Ecclesiasti-

cæ Iuris

dictionis reforma-

toria.

II

III

OPERTVS DEI GRATIA, SANCTAE

ecclesiae Colonensis Archiepiscopus, sacri Rotiani Imperij
Princeps elector, ac per Italiam Archicancellarius, Westphaliae
& Angariae Dux, &c. Quia ut experientia didicimus patro-
ni caularum, Aduocati, Procuratores, & Notarij coram Offi-
ciali nostro pro tempore existentes, à iuris ordine saepius deuierunt, propter quod
& partes litigantes inutilibus expensis grauari, sententias super huiusmodi nulo
liter seruato processu in Romana Curia annullari & cassari saepius contingit.
Nos modum procedendi in causis quibuscunq; coram dicto Officiali pendens-

tibus introducendum dare cupientes, habita desuper cum venera-

bili Capitulo nostro, iurisperitis & practicis consiliarijs

nostris deliberatione matura, Statuimus &

ordinavimus, ac statuimus &

ordinamus ea quæ

sequuntur.

B In primis

SIT A T I V T O A

IN primis: Innouamus statuta bona memoriae Theoderici Archiepiscopi Coloniensis, praedecessoris nostri, circa iudicarium ordinem laudabiliter ædita, præsertim circa habilitates personarum Aduocatorum, Procuratorum, & Notariorum, & quæ causa censetur summaria & leuis, videlicet illa, quæ non excedit summam duodecim florenorum. Reliquæ vero causæ super rebus, di etiam summam excedentibus censeantur plenæ.

II. Statuimus & ordinamus, quod causæ introductæ seu introducenda, super rebus non excedentibus valorem octo marcarum Coloniensium censemur minime. Etiam si inter pauperimas personas ventilarentur.

III. Statuimus & ordinamus, quod in causis prophanis summaris serubuntur termini & modus procedendi, sicut in causis beneficialibus decimarum matrimonialibus & usurarum, prout infra patebit.

IV. De observatione terminorum in causis plenis merè prophanis. Et termini seruandi in causis prophanis super summa excedente valorem duodecim florenorum Renensium.

V. Primus terminus substantialis necessarius est post citationem ad causam seu post resolutionem monitorij, videlicet q̄ citetur reus ad libellandum ad secundam diem. Si tūc libellus nō esset paratus, posset dari certa cedula, in qua inchoatus est libellus nō dum perfectus, & obtineri ad corrigendum ad secundam diem, ut terminus seruetur in primo termino præfixo. Iste terminus est communis vtricq; parti, ita quod licet tam actori quam reo libellare, si vult, libello realiter oblato, citetur pars aduersa vel præfigatur Procuratori apud acta, terminus ad respodendum libello oblato, & ad litem desuper cōtestandum & iurandum de calumnia. Primo, ad primam diem iuridicam, Et iste terminus quoad litis cōtestationem iuramentum calumniæ est cōmunis. Secundo, ad idem sub poena excommunicatiōis ad primā diem. Terrio, ad idem sub excōmunicatiōis poena, alioquin ad vidēdum partem aduersam excōmunicari ob nō respōsionem libelli. Interea ostendatur libellus & exceptiones, si datæ sint cōtra libellū Officiali, vt admittat libellum vel rejciat, & cōpellat ad litem cōtestandam vt moris est. Lite cōtestata, & iurato de calumnia, præfigatur parti terminus ad articulandum, qui etiā est cōmunis vtricq; parti ad secundam. In quo si libellus fuerit articulatus dispositius & bonus, potest repeti libellus loco articulorum, vel potest fieri maior specificatio in articulis q̄ fuit in libello de tempore, loco, &c. Alioquin si libellus fuerit narratus, siant articuli ad longum, cōcludendo ad primam petitionem datam in libello. Ettunc citetur aduersarius ad dicendum cōtra articulos ad secundam. Quo termino seruato, citetur aduersarius, vel præfigatur sibi terminus ad producendum omnia ad secundam qui etiam est cōmunis. Et in illo termino potest petere Procurator admissi articulos suos, ad probandum parte aduersa præsente, uel etiam ad hoc citata, si absens fuerit & desuper producere iura & testes. Si non habet, producat iura uerbo cum protestatione ad producendum eadē iura facta suis loco & tpe opportunis.

Et cite

R O P E R T I .

Et citetur aduersarius ad dicendum contra ad secundum diem , & in illo accusetur contumacia , vel reus excipiat si voluerit , si non habet negata parata , vel diem per Officialem . Ultimo potest ad cautelam seruari terminus ad declarandum , si aliqua essent dubia ad secundam diem , Lapsis tunc terminis propositorijs assignandis concludatur & feratur sententia .

V I . Similiter in secunda instantia , nisi quod articuli dati in prima instantia repetantur in termino ad articulandum , & quod omnes termini servati in prima instantia ad secundam , seruentur in secunda & tertia instantia ad primam diem .

V II . Ad effectum pronunciandi super desertione sententiae , necessario seruandi sunt termini ad docendum de diligentia prosecutionis appellatio nis primo , secundo , & tertio , & quarto ex superabundanti , semper ad primam diem iuridicam , & nullus aliis terminus ,

V III . Ad effectum quem declarandi incidisse poenas contentas in lites executorialibus vel inhibitionis , vel alijs quibuscunq; seruentur necessario termini ad docendum se paruisse literis huiusmodi primo , secundo , tertio , semper ad primam diem . Si autem est prohibitum in inhibitione , ne tale quid fiat , necessarium est articulare inhibitum , post inhibitionem talia fecisse , & parte citata , ad dicendum contra articulos , super huiusmodi contrauentione datos ad primam diem , absque litis contestatione admittentur & probentur , & facta probatio ne , fiat declaratio .

I X . In causa grauaminis , puta in omnibus grauaminibus , etiam habentibus vim diffinitive , videlicet in causis appellationum interpositarum à sententia nullitatis quacunque , vel à sententia lata super desertione quacunque , post citationem producatur appellatio , si actor vult seruare terminos , vel repetatur , prout est in actis , & citetur aduersarius ad dicendum contra ad primam diem , & seruato illo termino , accusata contumacia , citetur aduersarius ad impugnandum & iustificandum ad primam diem . Illis terminis seruatis , nihil plus est agendum , nisi si ferre sententiam habitis actis . Sic tamen , quod si agitur super nullitate resultante ex eisdem actis , non est opus seruare terminos , si autem debet constare de nullitate , non ex eisdem actis , sed aliunde extra acta , tunc necessaria est libelli oblatione , litis contestatio , & terminorum obseruantia , sicuti in mere prophanis causis , etiam si principalis causa esset beneficialis , vel sui natura summaria .

X . In causis beneficialibus matrimonialibus , decimarum usurarum & summariorum , fundata iurisdictione seruetur terminus ad libellandum & iurandi

B ij dum

S T A T V T A

dum de calumnia ad primam diem, & in illo termino detur libellus verbo siue scripto, & iuretur de calumnia, & citetur aduersarius ad articulandum ad secundam. In quo termino dentur pro quacunque parte, quae voluerit, articuli, facto vel verbo, si articuli non sunt facti, & citetur aduersarius ad dicendum contra articulos ad secundam diem. Et tunc accusetur contumacia nisi dicentis contra articulos, quo termino seruato, possunt peti articuli ad probandum admitti & fieri probationes, si placuerit. Et si hoc fiat, siue non, nihilominus seruetur terminus ad producendum omnia ad secundam, & deinde ad dicendum contra producta ad secundam diem, & tunc possunt dari articuli facto, si prius non fuerint dati, & fieri probationes per utrasque partes, que voluerint. Si autem aliqua partium subterfugit, instet pars petens expeditionem semper pro conclusione, ut supra,

XI. Similiter fiat in secunda instantia, nisi quod omnes termini seruentur ad primam diem, praeterquam ad articulandum, qui seruetur ad secundam diem, similiter fiat in tertia instantia, nisi quod omnes termini seruentur ad primam diem.

XII. In minimis tamen causis infra duodecim florenos Renenses vel circuca, vel super paruis iniurijs verbalibus nullus processus fiat. Sed dum taxat iuxta statuta deducatur in una parua cedula factum dispositiue & clare per articulos. Et citata parte ad dicendum contra, ad primam diem, illis admissis ad probandum facta responsione, fiat probatio summaria, & in illis Notarij non debent extendere terminos, nec registrum, sed abbreviare, quantum possunt, sicuti scribendo Prothocollum.

XIII. Insuper in causis confessatis siue recogniti seruetur stilus huc usque seruatus per viam monitorij.

XIV. In causis reddituum & submissionum incipiatur per monitorium, donec fiat resolutio.

XV. In causis antiquorum reddituum ecclesiae, a monitorio.

XVI. Notarij scribant in actis nomina Procuratorum in singulis terminis, qui comparuerunt, & in testium productione dicant illa verba in. N. ex aduerso Procuratoris praesentia. Vide infra reforma, nouam, titu, de Notarijs. c.vi.

XVII. Notarij, nulli dabunt citationes vel monitoria, nisi principales met petierint, & apud acta constituerint, vel procurator Curie nostrae, qui legitimi-

R O P R E T I

gitimam cautionem secerit de ratificatione principalis cum constitutione ante executionem monitorij vel citationis, sub pena decem florenorum Fisco applicandorum. Vide resor. nouam, titulo de Notarijs. c. xi.

XVIII. Item dicant, quis est terminus solitus ad prosequendum applicationem, & non ponant in genere cum terminis solitis.

XIX. In causis appellationum, uel ubi pender terminus aliquis substantialis, ponant festa, quae impedianc audientiam & cursum causarum, & quæcunque impedimenta occurrentia.

XX. Nullus Notariorum subscribat acta, nisi sigillata sigillo Curiae nostræ.

XXI. Statuimus & ordinamus, quod Procuratores secundum ordinem eorum causas suas distincke & clare proponant, absque clamore & multiplicatione uerborum, & uno loquente, alijs taceant & auscultent. Et interea nullus Aduocatorum, Procuratorum, Notariorum, seu Sollicitatorum proponenter impedit uerbo uel facto, aut confabulationes inter se faciant, sub pena unius marcæ Coloniensis irremissibiliter per Officiale & Sigilliferum pro tempore exigendæ, ac etiâ suspensio nis ab officio, si unus sœpius deliquerit.

XXII. Statuimus & ordinamus, quod uno Procuratore proponente, alijs Procuratores fixè stent in locis suis deputatis, nec à locis recedant, sine domini Officialis licentia petita & obtenta sub similibus poenis pecuniaris & suspensionis.

XXIII. Statuimus & ordinamus, quod in causis Fisci, inquisitionis suis per criminibus per subditos commissis, hoc ordine procedatur, videlicet citatione uel monitione emissa ad respondendum personaliter super obiectiendis, Cistatus personaliter sine scriptis coram aliquo Notario Curiae nostræ iurato per Officiale suu Sigilliferum deputando, aut deputato in præsentia ipsius Sigilliferi, respondeat singulariter singulis articulis, in scriptis exhibitis, medio iuramento. Et si confitetur delictum, iniungatur ei poenitentia salutaris. Si pro leuis, per dominum Sigilliferum dumtaxat, in grauibus autem de consilio dicti Officialis, & si negauerit, dentur articuli excessuum iuridice, & citetur reus, vel Procurator per eum constituendus ad dicendum contra, ad secundam deinde fiat desuper litis contestatio more solito, & præstetur iuramentum calumniæ, & seruentur termini, sicuti in cæteris causis prophaniis.

B iii Statuimus

STATUTA

XXIII. Statuimus & ordinamus, quod Aduocati & Procuratores, & Notarij praemissa in quantum eos concernunt non adimplentes, seu clientulos suos inutilibus expensis ex eorum negligentia grauantes, praeter damna expensarum & interesse, ad quae partis grauatis obligantur, ad arbitrium domini Officialis pro tempore existentes arbitrarie puniantur.

XXV. Statuimus & ordinamus, quod si libellus vel articuli ex eorum in expitidine rei jici contigerit Aduocatus, qui illos fecerit ad expensas vtricq; parti teneatur, & alias arbitrarie puniatur, similiter obseruetur si inutiles terminos obseruauerit & processum inutilem fecerit, sed in principio causae deliberent Aduocatus & Procurator inter se de modo procedendi, & ad quem finem ve- lint agere, ne partes inutilibus expensis vexent, & lites reddant immortales.

IN ROBVR ET TESTIMONIVM P R A E M I S,
forum, Sigillum sive Secretum nostrum præsentibus nostris statutis
& ordinationibus, de mandato nostro est appensum,
Anno domini, millesimo quadringentesimo
mo septuagesimo, die quidem
louis, penultima mensis
Augusti.